

Prosedyre for sammenslåing av lokallag

Hensikten med notatet er å gi noen tips og råd når lokallag ønsker å slå seg sammen, eventuelt overføre medlemmene til et annet lag. Det er ikke meningen å gjøre prosessen mer byråkratisk eller vanskeligere, men å foreslå en saksgang og peke på forhold som bør avklares.

Formelle forhold

Norges Bondelags lover gir de formelle rammene for sammenslåing eller nedlegging av lokallag i §4, 5. avsnitt: ”Sammenslåing eller nedlegging av lokallag gjennom overføring av medlemmer til et annet lag, kan skje etter årsmøtevedtak i lokallaget med $\frac{3}{4}$ flertall av de avgitte stemmer, eventuelt med flertallsvedtak på to på hverandre følgende årsmøter. Sammenslåingen eller nedleggingen må godkjennes av styret i fylkeslaget.”

Praktisk rundt en sammenslåingsprosess

Sammenslåing (eller nedlegging) involverer flere enn ett lag. Dermed blir det viktig å søke å samordne prosessen i de laga som er involvert. Å gjøre opp regning uten vert er sjelden lurt, det nytter derfor ikke med vedtak i ett lag, hvis de andre i prosessen ikke er med. Også samkjøring av prosessene i tid vil være en fordel.

En mulig prosess trinn for trinn er:

1. Styret drøfter saken på eget initiativ, eller evt andre tar opp saken (medlemmer, eller det kommer initiativ fra andre lokallag)
2. Saken diskuteres på et medlemsmøte eller årsmøte.
Det tas kontakt med det eller de lagene en ønsker å slå seg sammen med.
3. Styret utreder saken og avklarer ulike spørsmål.. I forberedelsen bør styret avklare følgende:
  - a. Sammenslåing av laga, eller nedlegging og overføring av medlemmer til et annet lag
  - b. Kapital og andre eiendeler
  - c. Styrets størrelse (behov for å utvide? – sikre at alle deler av bygda er representert)
  - d. Navn på det nye laget
  - e. Spesielle forhold

Fylkeslaget bør informeres om at sammenslåing diskuteres

4. Skriftlig informasjon til alle medlemmer i god tid (eget medlemsskriv).
-

Vår dato
2008-10-03

Revisjon

Vår referanse
2008/00757/001

---

5. Årsmøtebehandling med skriftlig informasjon i innkalling. Saken bør ha eget saknummer, styret bør fremme konkret forslag og det bør gjøres separat vedtak i saken.
  - a. Hvis kvalifisert flertall ($\frac{3}{4}$) – gyldig vedtak
  - b. Hvis flertallsvedtak (mer enn halvparten av stemmene) kreves ny behandling på nytt årsmøte (neste ordinære årsmøte vanligvis)
  - c. Hvis flertall mot sammenslåing er saken død i denne omgang.

6. Hvis flertall og godkjent sammenslåingsvedtak ($\frac{3}{4}$ flertall eller 2. gangs behandling)
  - a. Nytt årsmøte med valg og evt arbeidsplan og budsjett. Kan gjerne holdes samme dag
  - b. Brev til fylkesstyret med søknad om godkjenning (årsmøteprotokollen med opplysning om antall frammøtte og stemmetall sendes fylkeslaget)

7. Fylkeslaget gir skriftlig beskjed til Norges Bondelag om endringen (med kopi av årsmøteprotokoller i lokalalgene)

Kommentarer

Det er ingen målsetting i Norges Bondelag å ha færre lokallag. Generelt kan det sies at hvis det er full enighet om sammenslåing, er de formelle kravene enkle å oppfylle. Der meningene er delte, er det viktig å følge boka og være nøye med de formelle tingene. Det er viktig å få fram den reelle begrunnelsen for en eventuell sammenslåing.

Norges Bondelags lover krever kvalifisert flertall ($\frac{3}{4}$) på et årsmøte, evt simpelt flertall på to årsmøter etter hverandre. Det er de avgitte stemmene på årsmøtet som teller. Likevel er det viktig at alle medlemmer er informert og kjent med prosessen, slik at ingen i ettertid kan si at dette har jeg ikke hørt noe om. Det står ikke noe konkret om hvor lang tid det skal gå mellom de to møtene (hvis simpelt flertall), men det er bare i spesielle tilfeller ekstraordinært årsmøte bør være aktuelt. Poenget må åpenbart være at det skal gå ei tid mellom behandlingene hvis det er uenighet om saken. Da skal eventuelle uklarheter kunne oppklares, og motstandere få sjansen til å argumentere for sitt syn.

Saksforberedelse

Styrene i de lagene det er aktuelt å slå sammen, eller legge ned, må forberede saken for årsmøtet. Det er en fordel å koordinere prosessene i tid i de involverte lagene. Følgende bør være avklart:

- Sammenslåing eller nedlegging. Skal ”gamle” lag legges ned og nytt felles lag opprettes, eller skjer endringen gjennom direkte sammenslåing? At et lag legges ned og medlemmene overføres til et fungerende nabolag er en mulig metode, men det er generelt bedre at lag slår seg sammen. Det gir en tydeligere likebehandling. Hvis medlemmene skal overføres til et eksisterende nabolag, bør dette laget også ha en tilsvarende prosess.
- Kapital. Ved sammenslåing er det vanlig at også kapitalen og eventuelle eiendeler slås sammen. Alternativt kan det vurderes å gå inn med en nærmere avtalt egenkapital i det nye laget, dette kan være aktuelt hvis kapitalen er opparbeidet under spesielle forhold. Mange lag har eierandeler i f.eks lokale forsamlingshus, eller andre fellesanlegg. Da må det avklares hvordan dette skal forvaltes av det nye laget, eventuelt hvordan ansvaret skal videreføres.

- Styresammensetning. Vedtektene fordrer minimum leder og 4 styremedlemmer, men det er full anledning til å ha flere styremedlemmer. Det kan være aktuelt å utvide styret i en overgangsfase, eller på permanent basis for å sikre at ulike grender eller bygdelag får plass i styret. Dette kan i visse tilfeller være en nødvendig forutsetning for å godta sammenslåingen. Det første årsmøtet i det "nye" laget bør inviteres til å bestemme en eventuell utvidelse.
- Navn på det nye laget. Det nye navnet bør være samlende for alle medlemmene i hele det nye laget. I tilfelle der ett av de berørte lokallaga har det naturlege navnet for det "nye" laget – f.eks når to eller flere lag i en kommune slår seg sammen og det ene laget har kommunen sitt navn, er det helt naturlig at det ene laget går over/går inn i det laget som har kommunen sitt navn. Det mest vanlige navneform er ..... Bondelag, men det finnes lokallag som f.eks heter landbrukslag, landbruksforening, sogneselskap, eller andre navn.

Informasjon

Det er viktig at medlemmene er godt kjent med sammenslåingsprosessen. Ingen medlem skal i ettertid kunne komme å si at dette har jeg ikke hørt noe om, eller at noen kupper saken.

Elementer i informasjonen bør minimum være:

- På eget medlemsmøte eller årsmøte når prosessen startes opp
- Gjennom skriftlig informasjon til **alle** medlemmer
- Gjennom årsmøteinnkalling (går til alle medlemmer) og årsmøtebehandling med tilhørende saksdokumenter. Saken bør ha eget saknummer og det skal gjøres eget vedtak.
- Evt. gjennom nytt årsmøte.

Gjennomføring

Hvis praktisk mulig bør årsmøtene i lagene som skal slås sammen holdes på samme sted. Forutsatt gyldige vedtak om sammenslåing kan det holdes nytt årsmøte i det nye laget samme kveld, og det kan velges nytt styre, samt gjøres andre årsmøtevedtak som f.eks å fastsette arbeideplan og budsjett.

Fylkeslaget bør være informert underveis om prosessen. Fylkesstyret skal formelt godkjenne sammenslåingen, men all erfaring tilsier at dette ikke stopper en god prosess. Brev med beskjed om sammenslåingen bør sendes straks de gyldige vedtak foreligger. Protokollen, med opplysninger om antall frammøtte, stemmetall og vedtak bør sendes fylkeslaget.

Når fylkesstyret har godkjent endringen, skal fylkeslaget gi beskjed til Norges Bondelag v/Medlemsregisteret. **Alle sammenslåingssaker legges på felles Doculivenummer 2008/00045** i Bondelagets arkiv.

Noen vurderinger

I 1990 hadde Norges Bondelag om lag 700 lokallag, i 2008 er tallet 580. Det har altså skjedd en betydelig sammenslåing.

Norges Bondelag har ingen formell rolle i lokale sammenslåingsprosesser, det er fylkeslaget som godkjenner sammenslåingen. I Organisasjonshåndboka (s 22) vises det til hensynet til at alle medlemmer i de berørte lagene blir gjort kjent med prosessen, og gitt mulighet til å uttale seg om saken, og på den måten sikre god forankring blant medlemmene. Det blir videre pekt på å være nøye med å avklare forvaltningen av økonomi og eiendeler.

Sentralledet har vært varsom med å ha meninger om hvilken struktur som er best for lokallagene i ulike fylker og distrikter. I forbindelse med organisasjonsgjennomgangen i 1999, uttalte styret at ”..en sammenslåing av lag i enkelte distrikt vil effektivisere arbeidet mot kommunen. Diskusjonen og avgjørelsen om eventuell sammenslåing må tas av lokallaga sjøl.” Dette hensynet har antakeligvis forsterket seg med de endringer i forvaltningssystemet som har skjedd.

I sammenslåingsprosesser som er gjennomført i lokallag har flere momenter vært vurdert, f.eks:

- Antall medlemmer i laget eller lagene og mulighet for å opprettholde et rimelig aktivitetsnivå, både internt og eksternt. Er det svært få medlemmer sier det seg sjøl at det er vanskelig å opprettholde aktiviteten. Det blir også relativt få personer å spørre om å ta nødvendige verv, disse må gjerne stille opp i flere omganger. Lokale kommunikasjonsforhold som ny vei, ny tunnel eller bru kan også gjøre det mer praktisk enn før med f.eks ett lag i kommunen.
- Muligheter for aktivitet og rekruttering av tillitsvalgte. Det er ikke automatisk lettere å få tillitsvalgte i et stort lag enn i et lite. F.eks kan oppgavene synes mer uoverkommelige med et svært stort lag. Aktivitetsnivået avgjøres oftere av andre ting enn størrelsen på laget.
- Forholdet til kommunale myndigheter. Det vil være lettere å behandle og håndtere saker overfor kommunen (f.eks høringer, forvaltning, politikerinformasjon) med ett lag i kommunen
- Samarbeid med andre landbruksorganisasjoner. Mange andre organisasjoner har endret struktur, og dekker ofte større områder enn kommunen også.
- Lag med verdifulle eiendommer eller mye kapital vil ofte oppleve motstand mot sammenslåing. I slike tilfeller er det viktig å være ekstra nøye med å avklare framtidig forvaltning, ansvar og organisatoriske løsninger. Formålet med lokal bondelagsvirksomhet er ikke hovedskalig eiendomsforvaltning. Flere lag med store eiendommer velger å skille dette ut fra det ordinære lokallagsarbeidet.

Når det gjelder tilbakeføring av kontingentmidler, blir grunnbeløpet (p.t. 1000 kr pr lag) berørt, de andre elementene i tilbakeføringen er knyttet opp til antall betalende medlemmer totalt og betalt kontingent året før.

Det vil sikkert være andre lokale forhold som er viktige å ta inn i en sammenslåingsprosess, disse vil variere fra sted til sted.